

Obsah

Úvod	11
<i>Výrazně se zhoršil v prospěchu</i>	17
<i>Obavy a výčitky před maturitou</i>	17

PRVNÍ KAPITOLA

Co je to generalizovaná úzkostná porucha	19
---	----

Jak generalizovaná úzkostná porucha vzniká?	21
--	----

Kdy se objevují první příznaky?	21
---------------------------------------	----

Vrozené faktory	22
-----------------------	----

Vlivy výchovy v dětství	22
-------------------------------	----

Povahové vlastnosti	23
---------------------------	----

Podmiňování	23
-------------------	----

Konflikty v rolích	23
--------------------------	----

Každodenní stresory	24
---------------------------	----

Vliv životních událostí	26
-------------------------------	----

<i>Je to strašné, pořád se musím o všechno starat, může se totiž něco stát...</i>	28
---	----

Typy úzkostných poruch	33
-------------------------------------	----

Fobie	33
-------------	----

Panický záchvat a panická porucha	35
---	----

Obsedantně-kompulzivní porucha	36
--------------------------------------	----

Posttraumatická stresová porucha	37
--	----

DRUHÁ KAPITOLA

Obavy a starosti, úzkost a strach	39
--	----

Typické emoční reakce	39
------------------------------------	----

<i>Jsem jako na trní...</i>	40
-----------------------------------	----

<i>Co bude s rodinou...</i>	41
-----------------------------------	----

<i>Marie má dlouhodobé starosti...</i>	41
--	----

<i>Petra se soustředí na synovy nedostatky...</i>	42
---	----

<i>Jana se snadno vytočí...</i>	42
---------------------------------------	----

<i>Uzavře se do sebe a lituje se...</i>	43
<i>Leona se bojí o syna...</i>	43
Příznaky generalizované úzkosti	43
Obavy a starosti	47
<i>Když s nimi nepojedu a něco se stane, zůstanu sama...</i>	47
<i>Život Radky je jedno velike „Co když?“</i>	48
<i>Kamila má předtuchy...</i>	48
<i>Ilona bezdomovec</i>	49
<i>Hanka může za všechno</i>	49
Stresová reakce	52
Tělesné příznaky stresové reakce	52
<i>Aby si někoho nenašel...</i>	53
Tělesné příznaky zvýšeného svalového napětí	56
<i>Annu bolí záda...</i>	56
Zesílené normální příznaky tělesného fungování	57
<i>Filip se obává tělesné nemoci</i>	58
Tělesné příznaky z ochabnutí při ztrátě kondice	58
<i>Postupně jeho tělo sláblo a sláblo...</i>	58
Podmíněně naučené tělesné příznaky	59
<i>Když koukám na prima vařečku, je to jako tenkrát na zabijačce...</i>	59
<i>Když se bojím o rodinu, zvedá se mi žaludek a zvracím...</i>	59
Úzkostné chování	59
Komunikační problémy	62
<i>Práce v práci, práce doma...</i>	63
<i>Práce v práci, práce doma... Pokračování</i>	63
Negativní sebeobraz	64
<i>Šárka</i>	65
Potíže při řešení problémů	67
Co udržuje obavy a úzkost?	68
Nepřiměřené obavy a přehnané starosti	68
Snaha obavy kontrolovat nebo potlačovat a obavy z obav	68
Přecitlivělost	69
Selektivní výběr faktů	69
Negativní zkreslení minulosti a falešné negativní imaginace	69
Vyhýbavé chování	70

Vyhýbání se silným emočním reakcím	70
Úzkost posilující chování okolí	71
Obavy a starosti jako náhradní program	71
<i>Vztek a stud před manželem</i>	71
TŘETÍ KAPITOLA	
Léčba generalizované úzkostné poruchy	73
Farmakoterapie	73
Antidepresiva	74
Mýty a předsudky o léčbě psychofarmaky	75
Vedlejší účinky léčby antidepresiv	77
Udržovací léčba	79
Psychoterapie	79
<i>Pavel vystupuje velmi kriticky</i>	81
<i>Co když je špatně vychovaný?</i>	82
<i>Už od začátku školního roku se obával, že nebude schopen zvládnout studium</i>	83
Jak zvládnout obavy a starosti	89
Rozpoznání obav a starostí	91
Propojení obav a starostí s emočními reakcemi	91
<i>Učinný raubíř</i>	92
Testování automatických myšlenek	93
Racionální reakce na automatické myšlenky – přerámování	97
Kognitivní omyly	98
Podmíněná pravidla	101
Formy dysfunkčních schémat	108
Jádrová přesvědčení	110
Jak změnit podmíněná pravidla a jádrová přesvědčení	111
Identifikace kognitivních schémat	112
Zpochybňování škodlivých kognitivních schémat	116
Expozice obavám a starostem	118
Expozice katastrofickému scénáři v imaginaci	120
Udělat co nejrationálnější přípravu na tyto extrémní situace	122

Experimenty s novým chováním	122
<i>Experimenty s naplněním katastrofických představ</i>	124
<i>Jsem magor, který neumí být s lidmi</i>	126
Relaxace	126
Proč je relaxace důležitá	128
Uvědomění si přirozeně relaxovaných chvil	129
Podmínky pro dobrou relaxaci	130
Nácvik relaxace	133
Tělesné cvičení	142
Chůze	144
Běh	144
Jízda na kole	144
Plavání	144
Rekreační sport	144
Kondiční posilování	145
Hathajóga	146
Řešení problémů	147
Jednotlivé kroky řešení problému	148
Výběr problémové oblasti	148
Definice problému	155
<i>Markéta nadměrně kritizuje svoji dceru</i>	155
Stanovení cílů	160
Definování možných strategií – brainstorming	161
Výběr strategií řešení	161
Časový plán jednotlivých kroků	166
Provedení jednotlivých kroků	166
<i>Markéta nadměrně kritizuje svoji dceru (pokračování)</i>	168
Hodnocení programu a odměny	168
<i>Hádky s matkou</i>	170
Nácvik komunikačních dovedností	172
Komunikační zlozvyky	173
<i>Vojta přišel pozdě...</i>	173
Zlozvyky při naslouchání	175
Zlozvyky při sdělování	177
Reakce zpětnou vazbou	183
Pozitivní aserce	184
Komplimenty	186

Umění empatického naslouchání	187
Asertivní odmítnutí	188
Umění požádat o laskavost	189
Reakce na odmítnutí	190
Technika otevřených dveří	191
Negativní dotazování	192
<i>Tvoje chování mě prostě uráží</i>	193
Negativní aserce	194
Asertivní obligace	195
Plánování času	195
První krok: Sebepozorování	197
Druhý krok: Plánování předem	200
Příjemné aktivity	211
<i>Nejraději by spala</i>	212
<i>Zahradě se přestal oěnovat</i>	213
Plánování příjemných aktivit	215
Příprava na budoucnost	217
Udržování odolnosti vůči stresu	218
Udržení výsledků	221
Závěr	223
Doporučená literatura	225